

За попередніми даними при вивченні особливостей характеру успадкування типу і кількості суцвіть двохкитицевого детермінанта виявлено проміжковий характер успадкування, що свідчить про успішне використання прямого добору.

УДК 631.1

Телепенько О.В.

*Український інститут експертизи сортів рослин,
м. Київ, вул. Генерала Родімцева, 15, 03041,
e-mail: telepenko@sops.gov.ua*

ФОРМУВАННЯ СОРТОВИХ РЕСУРСІВ ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР

У світі вирощується велика кількість різних видів зернобобових культур. За своїм економічним значенням та посівними площами провідне місце серед зернобобових займає горох та соя. Не менш важливими є такі культури як: квасоля, нут, сочевиця та боби.

Зернобобові культури мають велике продовольче та кормове значення. Вміст білку та сирого протеїну в зерні бобових культур у 2-3 рази більший, ніж в зерні хлібних злаків, що підкреслює їх цінність як продукт харчування людини та корму для тварин, багатого на білок. Насіння деяких зернобобових, зокрема чини, сої використовують у технічних цілях, як сировину для виробництва клею, пластмаси, лаків.

За результатами аналізу (2005-2011рр.) Державного реєстру сортів рослин, придатних до поширення в Україні, відзначаються поступові зміни в кількості сортів бобових культур занесених до реєстру. Якщо включення сортів сої та гороху впродовж цього періоду поступово зростала, то для сортів нуту, сочевиці, квасолі та бобів з 2005 до 2008 рр. зазнавала повільного спаду.

Слід зазначити, що тільки з 2009 року помітилась тенденція до збільшення сортового складу.

У Реєстрі сортів рослин, придатних до поширення в Україні значну частку займають сорти вітчизняної селекції. Станом на кінець 2011 року нараховувалось 14 сортів квасолі, із них 12 вітчизняної селекції та 2 іноземної.

Питома вага сортів вітчизняної та іноземної селекції у Реєстрі за останніх 7 років не значною мірою зросла на: вітчизняна селекція на 1%, іноземна селекція на 6%.

Аналізуючи реєстр можна відмітити, що з кожним роком збільшується кількість сортів гороху. Переважно це сорти вітчизняної селекції. Хоча останнім часом спостерігається тенденція до збільшення сортів іноземної селекції. Необхідно зазначити, що наразі Державний Реєстр налічує 114 сортів сої, з них: вітчизняної селекції – 92, іноземної селекції – 22 сорти. Ультраранніх – 9, ранньостиглих – 27, середньоранніх – 44, середньостиглих – 22 сорти. В розрізі аналізу за рекомендаціями щодо ґрунтово-кліматичних зон вирощування для зон Степу-70, Лісостепу-79 та Полісся-40 сортів.

Аналізуючи Державний реєстр сортів рослин, придатних до поширення в Україні, за 2005-2011 рр. можна відмітити, що кількісний склад сортів нуту після певного зменшення в 2007 році має тенденцію на повільне зростання з 2009 року. І це сорти виключно вітчизняної селекції.

Сортовий склад сочевиці представлений вітчизняною селекцією. Спостерігається значне зменшення кількості сортів з 2005 по 2011 рр.

Хотілось звернути увагу, що впродовж останніх семи років Реєстр не поповнювався новими сортами бобів кормових.

Сортовий склад даної культури представлений сортами (Білун, Візир, Карсон, Пікуловицькі 1, Форум, Хоростківські, Янкель білий).

Отже сортові ресурси зернобобових культур займають вагоме місце в Державному реєстрі сортів рослин придатних до поширення в Україні з великою перевагою вітчизняної селекції.